

NASTAVA NA DALJINU U VIŠIM RAZREDIMA OSNOVNE ŠKOLE: POSTIGNUTI EFEKTI I PODRŠKA UČENICIMA

Ivana Orolicki

OŠ „Svetozar Marković“, Beograd, ivana.orolicki@gmail.com

Svetlana Pavlović

Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, pavlovic.sc@gmail.com

Potreba za istraživanjem efekata nastave na daljinu javila se u aktuelnoj situaciji pandemije kovida 19, kada je sistem obrazovanja u Srbiji prinuđen da implementira model nastave na daljinu u kratkom vremenskom periodu. Ciljevi ovog istraživanja bili su: ispitivanje efekata nastave na daljinu u pogledu naučenog i zadovoljstva učenika i roditelja postignućima; mapiranje razlika u načinima učenja, kao i utvrđivanje smernica za osmišljavanje konkretnih vidova podrške učenicima u radu tokom nastave na daljinu. U prvoj fazi istraživanja uzorak je činilo 211 učenika viših razreda jedne beogradske osnovne škole. Ispitanici su putem odgovarajućeg upitnika izveštavali o efektima učenja i zadovoljstvom naučenim. Kvalitativni segment istraživanja sproveden je sa 10 učenika, primenom tehnike fokus grupa, kako bi se identifikovali faktori koji doprinose efikasnosti i rezultatima učenja tokom nastave na daljinu. U kvantitativnom delu istraživanja, više od polovine učenika (57.3%) izvestilo je o tome da nastava na daljinu zahteva veće angažovanje od klasične nastave, a pri tome trećina njih (35.1%) izveštava da su naučili manje nego putem regularnih oblika nastave. Razgovori sa učenicima pružili su uvid u to da je faktor koji u najvećoj meri doprinosi uspehu učenika u praćenju nastave na daljinu razvijenost kompetencija učenja odnosno samoregulacija procesa učenja. Učenici su saglasni u oceni da uspeh u učenju na daljinu zavisi od njihove sposobnosti da samostalno oganizuju svoje učenje kod kuće i integrišu različite izvore informacija, a za to im je potrebna uvremenjena i konstruktivna povratna informacija od nastavnika. S tim u vezi, otežavajući faktor uspešnosti učenja u nastavi na daljinu učenici vide u nedostatku interakcije sa nastavnicima u realnom vremenu, jer je to, po njihovom mišljenju, najefikasniji način za više nivoe učenja – produblјivanje i razumevanje sadržaja. Rezultati nedvosmisleno ukazuju i na mogućnosti za unapređivanje sistema učenja na daljinu. Neke od smernica koje proističu iz rezultata ovog istraživanja tiču se: bolje vremenske artikulacije zahteva nastavnika prema učenicima; uspostavljanje jedinstvenog tempa rada – kada se postavljaju sadržaji i zahtevi, koliko se učenicima ostavlja vremena da odgovore i sl.; povremenog omogućavanja komunikacije uživo između učenika i nastavnika; kao i rada na unapređenju digitalnih kompetencija kako učenika tako i nastavnika za korišćenje efikasnih tehnika učenja u digitalnom okruženju.

Ključne reči: nastava na daljinu, samoregulacija u učenju, podrška, povratna informacija nastavnika.